

Formanden: Jeg bemærkede det ikke, thi jeg anseer det ikke for en absolut Nødvendighed. Jeg tror, at man, selv om Forslaget under Nr. 1 vedtages, ikke derfor kan undlade at sætte Forslaget under Nr. 5 under Afstemning. At der i Forslaget under Nr. 5 er Tale om en Ret til at fordre et Laan, og i Forslaget under Nr. 1 kun er Tale om en Bemyndigelse for Indenrigsministeren til at tilstaae et saadant, er ikke en Uoverensstemmelse, der er større, end at jeg antager, at det kan tilfredses ved 2den Behandling at lade det komme under Afstemning.

Ordføreren: Det er saaledes med veltillid, at den høitærede Formand har undladt at gjøre denne Bemærkning, og hans Mening i den Henseende respeciterer jeg selvfølgelig.

Solstein: Efter de Udtalelser, vi nu have hørt af den høitærede Indenrigsminister, paa Finansministerens Vegne, kan det for Mindretallets Ordfører jo kun være en Tilfredsstillelse, at det Forslag er blevet stillet, som er anført under Nr. 1. Det har staaet for mig, at den Bestemmelse som den, der indeholdes i dette Endringsforslag, vil være en nødvendig Betingelse for at faae dette Lovforslag ført ud i Livet. Nu kan der jo ganske vist være meget forskellige Meninger om, hvorvidt det i det Hele vil være rigtig eller ikke at faae dette Lovforslag, selv med den Bestemmelse, vi have foreslaaet, men dette skal jeg lade staae hen. Jeg kan dog ikke see rettere end, at dette Lovforslag, trods hvad der er udtalt og hvad jeg før yttrede, medfører en vis Behagelighed for Eierne og Besidderne af Jordegods, og jeg kan ikke Andet end ansee dette for et Gode; thi jeg beder de Herrer lægge Mærke til, at, naar det er udtalt og blevet sagt med megen Bestemthed af den høitærede Indenrigsminister og ogsaa er blevet fremført paa anden Maade, at dette Lovforslag medfører en stor Fordeel for Godseierne, saa kan jeg i en vis Henseende være enig deri; men jeg maa dog bemærke, at denne Fordeel langt mere er moralisk end materiel, og at den Fordeel, der saaledes tilføres Gods-

eieren, væsentlig kommer Overgangen til Selveiendom tilgode. Det er nemlig klart, at fra det Dieblik en saadan Lov er vedtagen, vil det for mangen en velvillig Godseier stille sig som langt mere tiltalende at afhænde til Selveiendom end nu, fordi han saa kan føre sig den Fordeel, Loven af 19de Februar 1861 § 2 giver, tilgode, uden at komme til at forurette den $\frac{1}{10}$ af dem, som hidtil have hørt til Godsets Fæstebønder. Det har for mig — jeg siger det ganske usorbeholdent — været en uhyggelig Tanke, at, hvis jeg skulde leve saalænge, vilde det i Løbet af 10—12 Aar komme til at staae for mig som en Opgave, at faae 6, 8, ja maastee 10 Fæstefamilier bragte ud af deres Gaarde, og dette maa staae for enhver velvillig Godseier paa samme Maade. Jeg tror endog, at, naar man finder, at Loven af 19de Februar 1861 ikke overalt har virket saa stærkt, som man havde tænkt sig, kan dette for en stor Deel søges deri, at Mange have meent, at denne Fordeel jo kunde være ret god, men at den paa den anden Side medførte saamange Ulemper og Ubehageligheder, at man ikke satte overordentlig megen Pris paa den. Disse Ulemper ville, naar det foreliggende Lovforslag vedtages, blive ryddede tilside, og jeg kan ikke Andet end ansee det for et Gode, baade for Godseieren selv og for det Forhold, hvori han staaer til Fæstebønderne, samt for Selveiendoms Udbredelse i det Hele, om denne Lov blev vedtagen, ikke at tale om, at derved virkelig bortffjernes en forunderlig Anomali, som har gjort sig gjældende ifølge Loven af 19de Febr. 1861 med Hensyn til Behandlingen af Fæstesteder. Vi have jo ganske vist seet, at slige Bestemmelser før have været givne med Hensyn til Hovriets Affærelse, men jeg beder ogsaa betænke, at disse Bestemmelser blev tagne til en ganske anden Tid og under ganske andre Forhold end dem, hvorunder Loven af 19de Febr. 1861 udkom, og det forekommer mig at ligge meget nær for Folkethinget, efter de Principer, fra hvilke det er gaaet ud, da det vedtog Loven af 19de Febr. 1861 ogsaa at søge at fremme en Lov med den Tendens, som gaaer igjennem den foreliggende. Paa den anden Side kan jeg ikke undlade efter de